

SAMEN TAALKRACHTIG VERBINDEN MET DE INZET VAN TEKSTLOZE PRENTENBOEKEN

Co-creatie in de gemeente Zwolle op het gebied van taalstimulering

Het associate lectoraat Taalstimulering van Hogeschool KPZ heeft expertise op het gebied van de inzet van jeugdliteratuur in de leer- en ontwikkelprocessen van opgroeiende kinderen. Vanaf oktober dit jaar starten drie basisscholen, Travers Welzijn, ouders en het associate lectoraat een gezamenlijk project omtrent tekstloze prentenboeken. Het project is mede gefinancierd door het actieprogramma Tel mee met taal.

In het project ontwikkelen de partners vanaf komend schooljaar een aanpak waarbij tekstloze prentenboeken in de school- en thuisomgeving ingezet worden om het educatief partnerschap met ouders te versterken en bij te dragen aan de taalstimulering op school en in het educatieve thuismilieu. Onderdelen van de aanpak zijn tutorlezen en herhaald lezen in meerdere talen. De betrokken scholen zijn: obs De Wieden, obs De Springplank (beide van Stichting Openbaar Onderwijs Zwolle) en op cbs Het Stroomdal (Vivente Stichting voor christelijk primair onderwijs). Deze scholen hebben zich aangediend, omdat ze onderwijs verzorgen aan een relatief hoog aantal kinderen van ouders met een andere eerste taal dan Nederlands.

Hogeschool KPZ heeft expertise op het gebied van tekstloze prentenboeken. Het gaat hierbij om boeken zonder tekst, maar met een verhaallijn. Er zijn de laatste jaren nationaal en internationaal steeds meer van dit type boeken verschenen en ook bekroond om hun artistieke en/of maatschappelijk/culturele waarde.

Toch worden ze zelden benut in het onderwijs. Dit is jammer, want het samen lezen van tekstloze prentenboeken is effectief bij taalstimulering, zowel in een onderwijssetting als in de thuisomgeving. Kinderen worden door deze boeken veel meer uitgelokt tot gesprek, vooral wanneer veel vrije spreekruimte geboden wordt. Dit biedt de gelegenheid om mondelinge taalvaardigheid te ontwikkelen. De kinderen leren daarnaast preciezer te kijken naar de illustraties en ze leren beeldaspecten in relatie te brengen met de ontwikkeling van het verhaal. In de beeldcultuur waarin we leven is, naast begrijpend lezen, het begrijpend kijken essentieel ('visueel geletterd zijn').

Onderzoek laat meer mogelijke voordelen zien van tekstloze prentenboeken, zoals het verhogen van inlevingsvermogen, het redeneren en versterken van de leesmotivatie in de thuissfeer.

Tekstloze prentenboeken hebben geen taalgrenzen, waardoor er kansen ontstaan. Ten eerste zijn ze uitermate geschikt om in te zetten in de thuisomgeving van kinderen met een migratieachtergrond. Dit gebeurt echter nauwelijks in Nederland. Uit recent onderzoek blijkt dat het inzetten van dezelfde prentenboeken in school- en thuisomgeving, het herhaald lezen, de taalontwikkeling versterkt. Ten tweede lenen de internationaal uitgegeven boeken zich om ingezet te worden in het Nederlandse onderwijs, waardoor lezers meer vensters op de wereld krijgen. Tekstloze prentenboeken zijn ondanks alle voordelen die ze bieden voor vele professionals nog tamelijk onbekend en soms ook onbemind. De tekstloze prentenboeken die in het project ingezet gaan worden komen uit het nationale en internationale repertoire en kennen een diversiteit aan thematiek. Het gaat om boeken met prikkelende verhaallijnen en boeiende maatschappelijke thema's, ongeacht de leeftijd van de lezer.

We werken bewust samen in dit project. Het effectief en efficiënt inzetten van dit type boeken in beide leefwerelden van het kind vraagt om een interprofessionele samenwerking, waarin de expertise van onderzoekers, welzijnswerkers, leraren en ouders gebundeld wordt. De ambitie is de taal van alle ouders en kinderen te ontwikkelen door de verschillende leefwerelden van kinderen te verbinden (school-thuis) en het educatieve thuismilieu te versterken vanuit het principe van 'translanguaging': vanuit een positieve houding ten opzichte van meertaligheid, de meertaligheid benutten en zo de taalontwikkeling van alle betrokkenen versterken. Op deze wijze wordt recht gedaan aan de identiteit van kind en ouder; dit zijn belangrijke voorwaarden voor het leren van een nieuwe taal.

Geïnteresseerd? Stuur een mail naar het Kennis- en Innovatiecentrum van Hogeschool KPZ (kic@kpz.nl)

OVER DE AUTEURS

Wenckje Jongstra (PhD in Theoretische Linguïstiek, University Of Toronto, 2003) werkt momenteel bij het Kennis- en Innovatiecentrum van Hogeschool KPZ als associate lector en programmaleider van het programma Taalstimulering. **Agnes van der Beek** is hogeschooldocent Taal op Hogeschool KPZ. **Lotte Mensink** is junior onderzoeker bij het associate lectoraat Taalstimulering van Hogeschool KPZ

